

Skatter och avgifter – har ökat kraftigt

De svenska hushållskunderna betalar skatter och avgifter till staten, kostnader som inte kan påverkas av elkunderna:

- Energiskatt på el betalas på fakturan från elnätsföretaget. Skatten är för de flesta 35,3 öre per kilowattimme (kWh) år 2020 och har höjts kontinuerligt sedan avregleringen 1996, då den var 9,7 öre/kWh.
- Enligt ett statligt beslut betalar kunden för elcertifikat, i syfte att stimulera utbyggnad av el från förnyelsebara energikällor – sol, vind, viss vattenkraft och biobränslen. Denna avgift ökar varje år. Kostnaden för elcertifikat motsvarade en avgift på cirka 3 öre/kWh år 2019.
- 25 procent moms läggs på elnätskostnaden + elhandelskostnaden + energiskatten + elcertifikaten.
- Vissa myndighetsavgifter ska betalas. En lågspänningskund betalar 53,75 kronor per år i elsäkerhets-, nätövervaknings- och beredskapsavgifter.

Utöver dessa skatter och avgifter finns andra politiskt bestämda pålagor som påverkar prissättningen på den nordiska elbörsen. Det gäller till exempel handelssystemet med utsläppsrätter inom EU, samt skatter och avgifter på elproduktion.

Dessutom betalas fastighets-skatter för alla slag av anläggningar för elproduktion.

KUNDENS ELKOSTNADER

45%
*Kostnaden till samhället (skatter och avgifter)

25%
*Kostnaden till elnätsföretaget

30%
*Kostnaden till elhandelsföretaget

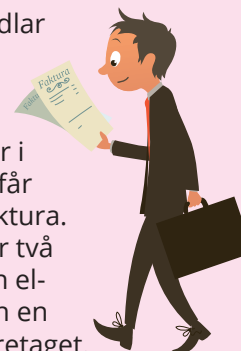
*Andelarna varierar med elprisets utveckling, som påverkar kostnaden till elhandelsföretaget. Andelarna beror också på var i landet kunden bor eftersom det påverkar kostnaden till elnätsföretaget. Genomsnittspris 2019 för kund med 20 000 kWh/år och rörligt pris.

Kundens elkostnader består av tre delar:

- Kostnad för den el som kunden har köpt genom avtal med ett elhandelsföretag – cirka 30 procent av totalkostnaden. Huvuddelen av denna kostnad går till elproducenterna, som säljer el till elhandelsföretagen på den nordiska elbörsen.
- Kostnad för transport av elen till hemmet, som betalas till elnätsföretaget – cirka 25 procent av totalkostnaden.

- Kostnad för skatter och avgifter som betalas till staten – cirka 45 procent av totalkostnaden.

Kunder som handlar av ett elnätsföretag och ett elhandelsföretag som ingår i samma koncern får oftast bara en faktura. Övriga kunder får två fakturor – en från elnätsföretaget och en från elhandelsföretaget.

Elhandelskostnaden – kunden väljer – fri konkurrens

① Kunden kan fritt välja elhandelsföretag att köpa sin el av på en avreglerad marknad med full konkurrens. I Sverige finns ca 130 elhandelsföretag.

② Elhandelsföretagen erbjuder kunderna olika typer av avtal – t ex ett rörligt elpris eller ett bundet elpris under en viss tid, vanligen ett till tre år. Ofta tillkommer också en fast avgift, årsavgift.

③ Elhandelsföretagen köper sin el på den nordiska elbörsen där elproducenter från hela Norden säljer el. Vissa elhandelsföretag ingår i koncerner som har egen elproduktion. De agerar på börsen både som producenter och elhandlare.

④ Här är några exempel på faktorer som påverkar priset:

Tillgången på vatten i de nordiska vattenmagasinen avgör i vilken utsträckning som dyrare kraftslag behöver tas i anspråk, vilket påverkar priset på elbörsen.

Väder och årstid

Stigande priser på fossila bränslen.

Vid stor efterfrågan måste vi utnyttja el från dyrare kraftverk, eldade med fossila bränslen främst kolkraftverk i Danmark, Finland men också Tyskland.

EU:s handelssystem med utsläppsätter. 10 Euro/ton motsvarar ett ökat elpris med cirka 8 öre/kWh.

Elnätets kostnaden – beror på var kunden bor – övervakas av staten

- Elnätsverksamheten bedrivs som monopol. För varje ort finns ett elnätsföretag som har ensamrätt att transportera el. Kunden kan därför inte fritt välja elnätsföretag.
- Elnätskostnaden beror på var i landet kunden bor och om det är i tätort eller glesbygd (det är oftast dyrare i glesbygd).
- Elnätsföretaget tar betalt för drift, underhåll och förnyelse av elledningar. Elnätskostnaden består av en avgift för abonnemang och en avgift per använd kilowattimme, (kWh). Kostnaden för abonnemanget beror på säkringens storlek, ett mått på hur mycket el som kunden kan ta ut vid ett och samma tillfälle.
- Energimarknadsinspektionen kontrollerar att kundernas elnätskostnader är skäliga.